

LIKUTÉ SZICHOT

לקוטי שיחות

A LUBAVICSI REBBE,
MENÁCHEM M. SCHNEERSON

beszédeinek gyűjteménye

29. szám

Korách

Próba kiadás

Chábád Lubavics Nevelési és Oktatási Egyesület

2018

5778

Fordította
Kovács Jichak rabbinövendék
Köves Slomó rabbi

Lektorálta
Oberlander Báruch rabbi
Köves Slomó rabbi

© Chábád Lubavics Egyesület
2018

Kiadó: Chábád Lubavics Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület
1052 Budapest, Károly krt. 20.
Telefon/fax: (36 1) 267-5746
info@zsido.com
www.zsido.com

ISBN 978-963-7533-57-0

Megjegyzés

A főszövegben a szögletes zárójellel jelölt vagy a kisebb betűvel szedett szöveg a fordító kiegészítése.

A számmal jelölt lábjegyzetek az eredeti jiddis kiadás tükröfordításai, a betűvel jelöltek az angol fordításokban lévő lábjegyzetek, illetve a magyar fordítók és lektorok kiegészítései.

Korách

Életünk legbecsesebb elemeinek felajánlása

Korách lázadása a papsággal szemben

1. Hetiszakaszunk azzal kezdődik, hogy „pártot ütött Korách...”¹, ezzel kétségbe vonva Áron papságának létjogosultságát. Ezek után a szakasz Áron botjáról szól (és a csodáról, ami azzal történt), ami pedig éppen Áron papságának hitelességét bizonyította.² Majd mind ezek a kohanita papság „ajándékai”³ kerülnek felsorolásra, amely értelemszerűen az előzőkhöz kapcsolódik.⁴

A papság ajándékai

A papság ajándékai azon kötelességre utalnak, hogy minden tulajdonunktól adni kellett a kohénoknak. Legyen szó akár a belső „*or pnimiről*” akár a külső „*or mákifről*”.⁵ Belső „*or pnimi*”, mint például a termésből felajánlott *trumá* és *bikurim*;⁶ a külső „*or mákif*”, mint például az első gyapjú,⁷ amely a ruhákhoz kötődik.⁸

A Biblia kifejti a „papság ajándékainak” az elvét: az elsőt mindenből Istennek kell adni. A kohénoknak ugyanis „Isten az örökségük”:⁹ nem vettek részt a világ anyagi jellegű dolgaiban; örökségük valóban Isten volt. A nekik nyújtott ajándékok tehát valójában Istennek lettek felajánlva, amikre a kohénok egyfajta, a „legfelsőbb asztaláról érkező”¹⁰ ajándék formájában jogosultak.

Dolgaink legjavát Istennek adjuk

Ez az elv mind a mai napig megállja a helyét, ahogy azt Maimonidész is mondja:¹¹ amikor a szegényt etetjük, az asztalon lévő legszebb, legbecsesebb étet kell adjuk számára; amikor a meztelent öltöztetjük – „mikor meztelent látsz, betakarod”¹² – ruhánk legszebbjét kell neki adnunk; amikor pedig imaházat építünk, még saját házunknál is szebbet kell, hogy építsük. A Biblia ezt ebben a megfogal-

^[1] 4Mózes 16:1.

^[2] Uo. 17:16-tól.

^[3] Uo. 18:8-tól.

^[4] Szifré, Korách 117. fejezet; Rási a 4Mózes 18:8-hoz.

^[5] „*Or pnimi* – a benn rejtőző fény,” amely a bensőségességre utal. „*Or mákif* – átfogó, körülölelő fény,” amely a transzcendenciára utal. Lásd lejjebb, 6., 8. és 15. lábjegyzetek.

^[6] A *trumá* a kohénoknak járó felszálló-áldozat; 4Mózes 18:24., és Rási ott; 5Mózes 18:4. A *bikurim* az első gyümölcsöket jelöli, amelyeket a kohénoknak kell adni; 2Mózes 23:19., és Rási ott; 5Mózes

26:2-3., és Rási ott; *Bikurim* 3:12. A *trumá* és a *bikurim* az *or pnimi*hez kötődik, lévén hogy ehető, tehát az ember „bensőjébe” lépnek; lásd még lejjebb, 15-ös lábjegyzet.

^[7] 5Mózes 18:4.

^[8] A ruhákat a testen hordjuk, a testet körülölelve vele. Ebből kifolyólag az a *mákif*hoz kötődik. Lásd lejjebb, 15. lábjegyzet.

^[9] Jósua 13:33. Lásd 5Mózes 10:9. és 18:1–2.

^[10] Béca 21a.

^[11] Az áldozásra alkalmatlanná vált állatok szabályai 7:11.

^[12] Jesájá 58:7.

mazásban tanítja: „mind a zsiradék az Örökkévalóé”.¹³

[Maimonidész törvény gyűjteményét (*Misné Torá*) gyakran úgy tartjuk számon, mint egy szintisztán jogi jellegű (tehát exoterikus) szöveget;¹⁴ habár annak megannyi passzusában találhatunk kisebb utalásokat a *pönimiut háTorára*, a Tóra ezoterikus tartalmára. Mint például itt, ahol Maimonidész az ezoterikus tanok kategóriáit követve pont az „étel, ruha, és menedék”¹⁵ elveit érinti.]

Ez tehát azt jelenti, hogy minden tulajdonunkból – legyen az étel, ruha, vagy menedékhely – az első, és legbecsesebb részt a „lelkünkben rejlő kohénak” kell adjuk, más szóval szent célnak szentelnünk. Ebben a kontextusban a „szegény” az „étel” és a „ruha” a közepes (átlagos ember) isteni lelkére (*nefes háelokit*) utal.¹⁶

Mindez egyaránt igaz az „ételre” és „ruhára”, míg a „háza” esetében a Maimonidész konkrétan az „ima házat” írja, ami pedig önmagától értetődően Istennek szánt dolog.

Minden Istené

Ahhoz, hogy ez a fajta cselekvés a mindennapok részleteiben megjelenjen, szükséges a megfelelő általános felkészülés. Ahogy a Maimonidesz ott befejezi a tanítását: „Ha felszentel (felajánl valamit), akkor azt tegye vagyona legjobbjából, ahogy írva van *mind a zsiradék az Örökkévalóé*”. Vagyis kell egy általános ráhangolódás arra, hogy tudatosítsuk, minden az Örökkévalóé. Ha pedig ez meg van, akkor automatikusan ebben a szellemben fogja „élelme”, „ruhája” és „háza” legjobbját lelkének belső kohénja számára felajánlani.

[¹³] 3Mózes 3:16. A „zsrí” szimbolizálja a legértékesebb, legkiválóbb részt; lásd *Targumim a 4Mózes* 18:12-höz; és az idézett forrásokat a *Torá Slémá*-ban a 3Mózes 3:16-hoz, 47*. l.ábjegyzet.

[¹⁴] Maimonidész közli ezt explicit formában, a törvénygyűjteménye bevezetőjében, amikor definiálja annak célját és a területet amit felélel; lásd ott.

[¹⁵] A táplálék, öltözet és menedékhely (más szóval otthon) hármasa jelenti az ember számára a földi élethez nélkülözhetetlen alapvető szükségleteket (ezen elvet az 1Mózes 28:20–21-ben találjuk meg utalás formájában). Ez a három szükséglet összhangban van a lélek számára a spirituális élethez nélkülözhetetlen három alapvető szükséglettel: az étel a Tórához kötődik, míg az öltözet és a menedékhely a parancsolatokhoz. A parancsolatokat két csoportba sorolhatjuk: azok, amelyek az ember személyes, tudatos részvételét igénylik, és azok, amelyek túlmutatnak az emberi tudaton (*Toszeftá, Péá* 3:13.; *Midrás Tánám* az 5Mózes 24:19);

az első az „öltözetre” analóg (*mákif*), míg utóbbi a „menedékre” (*mákif mákifja*). Ezen elv részleteesebb kifejtését és az Isten-szolgálatban betöltött jelentőségét lásd *Szidur Im Dách*, 19. oldaltól. Lásd még] a *Likuté Torá* indexében idézett forrásokat, *mázon-lövus-bájit* kezdő szavakkal. [Lásd még szintén *Likuté szichot – Brésit, Toldot* 19. fejezet.]

¹⁶ Hilélel szemben, aki „a jót cselekedett az alantás, szegény teremtményekkel” [azzal hogy táplálta őket (a szó szerinti, fizikai értelemben); *Vájikrá rábá* 34:3.]; *Tánjá*, 29. fejezet. Lásd *Likuté Torá, Böchukotáj* 49a. oldal.

[Mind a *béjmoni*, mind a *cádik* rendelkezik testtel és isteni lélekkel. A *béjmonit* illetően, számára a teste és az állati ösztön lelke jelenti létérzése központi részét, és egyfajta adalékként érzékeli az isteni lélek jelenlétét, amely „lelkének a kohénja,” a „szegény,” aki támogatásra szorul. A *cádikot* azonban, mint Hilél is, az isteni lelke határozza meg, míg teste és állati ösztön lelke testesítik meg benne a „szegényt,” aki ellátmányra szorul.]

Ez a fajta megközelítés, attitűd, az ember anyagi környezetére, valóságára is kihatással van. Ugyanis amikor éppen a papság ajándékaival foglalkozunk, a szemünk előtt van Bölcsseink ezzel kapcsolatos tanítása és tanmeséje, arról az illetőről, aki egyszer kevesebbet adott tizedként, mint az a kötelessége lett volna, mire következő évben éppen annyi lett a termése, mint amennyit az előző évben kellett volna beszolgáltatnia a kohénoknak.¹⁷

Időnk legjavát is Istennek kell adnunk

2. Ezen elv, érvényes az idő aspektusára is. Életünkben vannak olyan periódusok, amikor kevésbé veszünk részt a földi jellegű dolgokban. Általában véve, ez az időszak az első élet éveinkre jellemző. Ezen túl, valamennyi év folyamán vannak profán hétköznapiak, amikor munkával vagyunk elfoglalva, valamint a szombat és egyéb ünnepnapok, amikor nem dolgozunk. Ez utóbbi különösen igaz Ros hasánára és a *tsuvá* tíz napjára – amikor „a láng közel kerül a szikrához” azaz Isten igazán közel van lelkünkhez.¹⁸

Az idő kontextusában is mindig szem előtt kell tartanunk, hogy „mind a zsiradék az Örökkévalóé.” A legjobb és legcsendesebb időszakunk mindennap, a közvetlen felkelés utáni, ugyanis ekkor

elménk még nyugodt. Éppen ezért, ezt az időt, Istennek kell szentelnünk, ahogy a Biblia is mondja: „Tésztátok elsejéből pogácsát adjatok ajándékkul; mint a szerű ajándékát, úgy adjátok azt.”¹⁹ Apósom, a Rebbe, a következő módon értelmezte ezt a verset: a „tésztátok (*áriszotéchem*) elsejéből” annyit tesz, hogy egy zsidó, rögtön azt követően hogy kikelt az ágyából,²⁰ „szerű-áldozatot kell hogy bemutasson az Örökkévalónak” – más szóval, ezt az időt Istennek kell szentelnie.²¹

Az iskolai oktatást is

a tórai tanulmányokkal kell kezdeni

Pár évvel ezelőtt, egy párbeszéd folyt arról, hogy miként is kellene ütemezni Amerikában a jesiva tanulmányokat. Az imént említett okból kifolyólag hangsúlyozta a Rebbe, hogy a reggeleket a szent tanulmányoknak kell szentelni, míg a világi tanulmányokat a délutánra kell hagyni. Ugyanis reggel – amikor még az elménk nyugodt és pihent – a legkiválóbb idő, amire a Maimonidész is a „mind a zsiradék az Örökkévalóé” elvét rendeli el. Ezt követően, a nap későbbi szakában pedig már olyan dolgokból is részt vállalhatunk, amikről azt mondjuk, „és megáld majd az Örökkévaló, a e Istened mindenben, amit teszel.”²²

¹⁷ *Midrás Tánchumá*, Röé 10.; *Toszáfot*, Táánit 9a., ászér. [Psziktá dörábi Káháná, Buber kiadás, 11. fejezet, 96a. oldal; Rási a 4Mózes 5:10-hez.]

¹⁸ *Kuntresz hoávodá*, 5. fejezet vége; *Széfér háamámarim–Kuntrészim* 1. kötet 11a. oldal. [Tehát van egy nagyobb isteni megnyilvánulás a lélek számára, ami pedig nem más mint az istenség szikrája.]

¹⁹ 4Mózes 15:20.

²⁰ Az *áriszá* szó tésztát jelent, de másik kontextusban bölcsőt, vagy ágyat is takarhat.

²¹ *Széfér háamámarim–Kuntrészim* 1. kötet 128a. és 165a. oldal.

²² 5Mózes 15:18. Lásd *Likuté szichot – Smot, Vájékhál* 2. bekezdés.

Az üzlet előtt időt kell szentelnünk az imának és a Tóranak

Ugyanez az elv az üzletemberekre is érvényes. Ők ugyan földi dolgokkal vannak elfoglalva, mindazon által rá kell ébredniük, hogy a Tóra és a micvák az elsődlegesek számukra, és a nap letelejt, és legértékesebb részét ennek értelmében Istennek kell adniuk. Mindenekelőtt, imádkozniuk kell. Ezt követően pedig Tórát tanulniuk, összhangban azzal a szabállyal, hogy a nap kezdetén, a zsinagógából (*bét hákneszet*) első utuk a tanházba (*bét hámidrás*) kell hogy vezessen,²³ és csak ezt követően fogyaszthatják el reggelijüket. Ahogy azt a *Cemách cedek* rendelte el,²⁴ hogy a reggelinek, az ima után kell sorra kerülnie; azonban mivel az imaházból rögtön a tanházba kell mennünk, nos, ebből következően a reggelinek a tanulás után kell jönnie. A hétköznapi dolgokban történő bármilyen szintű részvételt tehát csak ezeket követően kezdhetjük meg.

Rá kell ébrednünk arra, hogy [életünkben] a Tóra és a parancsolatok az elsődlegesek. Nem szabad, hogy az üzletnek olyan elsőbbsége legyen, amelyben a napi Tóra tanulást az „egy fejezet reggel és egy este”²⁵ kötelező mértékére csökkentjük, csak hogy eleget tegyünk az Álder rebbe *Sulchán áruch*jában²⁶ meghatározott minimumnak, nem beszélve arról, amikor még ezt a keveset is csak mor-

molva mondjuk, anélkül hogy értenénk és elmélyednénk abban, amit mondunk. A legértékesebb időnk, energiánk, képességeink és szellemi és fizikai erőfeszítéseink legjavát a Tóra tanulásnak és az imának kell, hogy szenteljük.

A *trumáról* mondjuk, hogy az legyen „az első gyümölcs, aminek elválasztásától fogva megkülönböztethetőnek kell lennie a többtől (amiből a *trumát* elválasztották)”.²⁷ Azaz, kell hogy valami maradjon is a felajánlónak tulajdonában. Nem ajánlhat fel mindent. A tized (*máászzer*) mennyiségének is értelemszerűen a termés egytized részének kell lennie, és ezt egészítette ki Usá azzal a rendelettel, hogy annak nem szabad a termés egyötödét meghaladó mennyiségnek lennie.²⁸ Mindez azonban nem áll ellentmondásban a fentiekkel. Egyrészt az Álder rebbe tanítja²⁹ az életmentés kontextusában, hogy „a lélek gyógyítása bizonyára nem hátrébbvalóbb a test gyógyításánál, amikor az ember mindenét amilye van feláldoz”.³⁰ Bár való igaz, hogy alaphelyzetben nem ez a *cődáká* parancsolatának lényege. Így aztán nem elvárás, hogy „mindennünket” Istennek adjuk, ugyanakkor, még ha a nap nagyobb részét földi jellegű elfoglaltságainkkal is töltjük, és csak egy ki szeletét a Tórával és a parancsolatokkal, tekintve hogy időnk ezen kisebbik része jelenti a nap legfontosabb részét – az kell, hogy a „zsír” legyen, tehát a legbecsesebb rész.

²³ *Sulchán áruch* RSZ, *Orách Chájim* 155:1. [Lásd *Bráchtot* 64a.]

²⁴ *Pizské dinim*, *Orách Chájim*, 89. fejezet.

²⁵ *Mónáchtot* 99b.

²⁶ *A Tóra-tanulás szabályai* 3:4.

²⁷ *Éruvin* 37b.; *Pszáchim* 33b.; *Chulin* 136b.]

²⁸ *Kötubot* 50a.

²⁹ [*Tánjá*, *Igeret hákodes* 10. fejezet vége. Lásd még *uo.*] *Igeret hátsuvá* 3. fejezet vége.

³⁰ *Jób* 2:4.

Ennek eléréséhez általában véve a *kábálát* olon keresztül vezet az út: amint felébredünk álmunkból, azonnal el kell mondjuk a *Mode ánit*,³¹ mégpedig a *kábálát ol* érzésével átjárva. Fel kell ismerünk, és tudatosítani magunkban, hogy „mind a zsiradék az Örökkévalóé.” És mint azt korábban mondtuk, ez az ember anyagi valóságára is kihatással van.

Korách lázadása: „Minek a kiemelten szent felajánlások?”

3. Korách Áron papsága ellen lázadt. Azzal érvelt, hogy semmi szükség arra, hogy „mind a zsír” a kohénokat illesse meg, „hiszen az egész község mindnyájan szentek és közöttük van az Örökkévaló; miért emelkedtek hát az Örökkévaló gyülekezete felé?”³² Ezen kifogás arra az érvelésre épült, hogy „a *Sechiná* ott lebeg minden tíz zsidó felett”³³ – tehát még akkor is, amikor nem a Tórával foglalkoznak.³⁴ Ezen túl pedig ismert a tény, hogy minden egyes zsidóban ott van a *nefes háelokit*, azaz az isteni lélek. Még a legsemmirekellőbbek és gonoszak legutolsóbbikának is van isteni lelke, még ha az csak a *mákif*-, tehát külsődleges módon, kívülről veszi is körül, és nem érződik belső interializált valóságában.³⁵ Ennek értelmében pedig bárhová is megy, a *nesámájá*, a lelke is vele tart. Együtt megy

Istennel. Ha ez így van, akkor „ti miért emelitek magatokat a többiek fölé”? Más szóval, ha a szentség fénye a sötétségben is ott van, akkor miért lenne szükség a fénynek külön teret engedni? Isten a világi dolgokban is jelen van, miért szükséges tehát a világ dolgok legjavát Istennek, a papoknak ajánlani?

Sőt! Különösen, ha egy Tóra tudósról van szó. Ő még inkább tehet úgy, ahogy az kedvére való, mivel a „Tóra megvéd és megment”: egy vétek ugyanis kioltja egy másik micva érdemének a fényét, de a Tóráét nem.³⁶ Ennek értelmében pedig az ilyen szabadon beszélhet... és a Tóra védelmet nyújt majd a számára.

Miben volt Mózes magasabb, ha minden lélek az Ácilitból vétetett?

(Egy haszid filozófiai diskurzus³⁷ a következőképpen magyarázza Koráchnak a Mózes és Áron elleni érveit és vitáját a Kabbala tükrében: amikor minden lélek az *Ácilit* világából ered, akkor nincs rá ok „többiek fölé emeljétek magatokat”. A későbbi nemzedékekben, amikor csak keveseknek érkezik a lelke az *Ácilit* világából, szükség van Mózesre; nem úgy, mint a sivatag nemzedékének az esetében, amely a „tudás nemzedéke”³⁸ volt. A hetven vénről mondták ugyanis, hogy „elveszek a szellemből”³⁹ hogy Mózes után az rajtuk is nyugodjon, hogy azt ezek után

[31] *Sulchán áruch* RSZ, *Orách chájim*, *Mádurá bát-rá* 1:6. Ezen ima részletesebb kifejtéséért lásd *In-jáná sel Torát háchászidut* (angol kiadása: *On the Essence of Chassidus*), 9–11. fejezet.

[32] *4Mózes* 16:3.

[33] *Szánhedrin* 39a.

[34] Lásd *Tánjá*, *Igeret hákodes* 23. fejezet; *Korbán háédá* a Jerusálmihoz, *Éruvin* 1:10, *vökámá*; *To-*

száfot, *Nödárim* 8a. *cárich*.

[35] *Tánjá* 11. fejezet vége.

[36] *Szotá* 21a.; lásd ott.

[37] Lásd *Or háTorá*, *Korách* 696. oldal vége.

[38] *Zohár* 2:62b. Lásd *Midrás Vajikrá rábá* 9:1.; és a párhuzamos bekezdések.

[39] *4Mózes* 11:17.

mind a hatszázezer zsidóra átruházhas-sák.⁴⁰ Így aztán az érvelésük a következő vot: Ha mindannyian az *Ácilut* világának a szintjéről kapták lelküket, akkor ti mi-ért „emelitek magatokat még feljebb”, mi-ért akartok még magasabbra törni?!

Korách ilyen értelmű érvelése manap-ság is megjelenik (mivel minden olyan aspektus, amely az egyiptomi kivonu-láshoz kapcsolódik, a későbbi időkben sem veszít érvényéből).⁴¹ Vannak, akik szerint elegendő ha valaki tóratudós, és másra nincs is szükség.

A könyvekkel teli házra is kell mezüze...

Erre válaszként azt mondjuk, hogy egy kék ruha, önmagában még nem ele-gendő.⁴² Arra a *ciceszt* is rá kell aggatni, ami az Isten iránti félelmet (*jirá*), és az

alázatot szimbolizálja.⁴³ Ehhez hason-ló módon, egy ház bár telis-tele lehet a legszentebb könyvekkel, a mezüzenek mégis ott kell lennie benne a „*Smá*” és a „*vöhájá*” két paragrafusával: ezek közül a *smá* képviseli a „szeresd az Örökkévalót” elvét, míg a „*vöhájá*” az Isten-félelméét.⁴⁴

Ez tehát a mezüze valódi jelentősé-ge, amely védelmet biztosít a háznak, és minden másnak is ami benne van.⁴⁵ Analóg módon, a „ház telis-tele szent könyvekkel” azt szimbolizálja, amikor valaki rendelkezik a Tóra tudásával, de az Isten-szeretet és félelem hiánya azon-ban a Tóráját sem hagyja sértetlenül, mi-vel „a Tóra szeretet és félelem nélkül nem képes felemelkedni az Örökkévalóhoz.”⁴⁶ Így tehát egy ház lehet telis-tele szent köny-vekkkel, mindazon által a mezüze nem hiányozhat belőle. A szeretet és a félelem

[40] A nép tagjainak a lelkei egyenként kapják meg a szentek és a bölcsek, átfogó lelkeit, akik nemze-dükük vezetői; lásd *Tánjá* 2. fejezet.

[41] Lásd *Tánjá* 47. fejezet; valamint *uo.* 31. fejezet.

[42] [Korách megkérdőjelezte a *cicit* törvényét. A *cicit* emlékeztet minket Istenre, a *cicit* kék fonalán (*töchelet*) keresztül, amely a dicsőség isteni trón-jának színére emlékeztet (*Szotá* 17a.; *Mónácho*t 43b.). Korách azt kérdezte: „ha egy ruha már ön-magában véve is teljesen kék, akkor minek kell a *cicit*nek is ilyen színűnek lennie?” Amikor Mózes, válaszában is kiállt álláspontja mellett, Korách gúnyolódott a válaszában, azt mondván hogy az lo-gikátlan és abszurd. Korách hasonló módon kér-dezett rá a mezüze törvényére is (amely hasonló módon arra hivatott, hogy Istenre emlékeztessen minket – *Zohár* 3:263b.): „Vajon egy olyan háznak is szüksége van mezüze, amely telis-tele van a Szentírás könyveivel?” Amikor Mózes erre is igenlően válaszolt, Korách megint csak gúnyolód-ni kezdett: „Egy egész Tóra, amely 275 fejezetből áll, sem képes megvédeni a házat, de a mezüze,

amely 2 fejezetből áll képes lenne rá?! Ilyen [kép-telenséget] nem kaphattál parancsba, így nyilván csak te találtad ki!” Lásd Rási a *4Mózes* 16:1-hez;] Jeruzsálemi Talmud, *Szánhedrin* 10:1.; *Midrás Tánchumá*, *Korách* 2.; *Bámidbár rábá* 18:3. [Ez az analógia volt a felvezető szövege végső szándéká-nak kifejezéséhez, amikor a következővel értelt: „Hiszen az egész község mindnyájan szentek... miért emelkedtek (azaz Mózes és Áron) hát az Örökkévaló gyülekezete felé?]

[43] Lásd *Zohár* 2:152b. és 3:175a.

[44] A *Smá* (*5Mózes* 6:4–9.) tehát az Isten iránti szeretetet jelzi; a *Vöhájá* (*5Mózes* 11:13–21), ami pedig a megosztottságra vonatkozó tiltást tartal-maza az Isten-félelmet szimbolizálja. Lásd *Torá or*, *Vájchi*, 45b. oldal.

[45] Lásd *Ávodá zárá* 11a.; Jeruzsálemi Talmud, *Péá* 1:1.; *Möchiltá*, *Bo*, *Piszchá* 11. fejezet vége; *Zohár* 2:36a.; és *uo.* 3:263b-től és 265b-től; *Zohár chádás*, *Rút* 84d.; Rási, *Pszáchim* 4a-hoz, *chovát hádár*.

[46] *Tikuné Zohár* 10:25b. Lásd *Tánjá* 39. fejezet. Lásd még *Pszáchim* 50b.

képesek megvédeni a Tóra integritását, ugyanis ha az ember „félelme megelőzi bölcsességét, annak bölcsessége marandandó”.⁴⁷ Ezzel szemben „aki azt mondja, hogy semmije sincs, csak a Tóra... annak valójában Tórája sincsen.”⁴⁸

Élőként a sírban...

4. Korách azt kapta büntetésül, hogy „leszálltak ök, és mindaz, amijük volt, elevenen a sírba...”⁴⁹ Fenti idézetről azt tanuljuk, hogy abban a hangsúly elsősorban a „sír” és az „elevenen” kifejezések egyidejű használatára esik. Vagyis, hogy Korách és a vele együtt lázadók úgy kerültek a pokolba, hogy nem haltak meg. Ez egy olyan lelki állapotra utal, amikor a sírban, a pokolban, a legmélyebb romlottságban vagyunk és mégis azt hisszük, hogy élünk. Azzal érvelünk, hogy „mindenki szent”, mivel mindenkiben ott van az isteni lélek, bárhova is csúszunk, velünk van Isten („közöttük van az Örökkévaló”⁵⁰).

Koráchnak azon érve, hogy „mindnyájan szentek”, valóban helytálló, ugyanis státuszunktól függetlenül mindannyiunknak lelke, és Tórája van. Mindazon által, még így is lehetséges, hogy a mélységben vagyunk. Mi haszna ugyanis a Tórának, ha az egy helyen van, mi pedig egy egészen más helyen vagyunk?

Sőt! Az Álter rebbe azt tanítja, hogy

a nem megfelelő módon történő Tóra tanulás, a Tórát a *klipák* közé számúzi.⁵¹ Ahogy azt a *Tánjában*⁵² a következő hasonlattal szemlélteti: valaki a király fejét valaki megragadja, és sárba és mocsokba nyomja.

Ezen keresztül válik érthetővé az „elevenen...a sírba” szavak egy másik interpretációja: a Tórát magához véve – ami maga az élet⁵³ – ereszkedik le a mélységbe.

A papság ajándékai

az orvosság Korách lázadására

Fenti jelenséget a „papság ajándékai” által kerülhetjük el: legtermékenyebb időnket és energiánkat az imának és a Tórának szentelve. Ételünk, ruhánk, és menedékhelyünk legelső, legdrágább részét kell Istennek ajánljuk. Erre való általános felkészülésként szolgál, ha kelés után rögtön, a *kábálát ol* alázatának érzésével telve mondjuk el a *Mode ánit*.

A „papság ajándékai” által a papok áldását fogjuk kiérdemelni: „Áldjon meg téged az Örökkévaló és őrizzen meg téged”⁵⁴ mind gyermekeidet, mind vagyondodat illetően,⁵⁵ és így tovább. [Sőt], még azt is láthatjuk, hogy „kivirult Áron botja”.⁵⁶ Ez a „ki szavát a földre küldi, hamarosan szalad az igéje”⁵⁷ aspektusát jelzi, tehát azt, hogy a mennyei áldás

⁴⁷ *Az atyák bölcs tanításai* 3:9.

⁴⁸ [„...valójában Tórája sincsen”] *Jóvámot* 109b.

^[49] *4Mózes* 16:33.

^[50] *4Mózes* 16:3.

⁵¹ *A Tóra-tanulás szabályai* 4:3. vége; *Tánjá* 39. fejezet vége.

⁵² *Tánjá* 24. fejezet vége.

^[53] *Ávot dörábi Nátán* 34. fejezet vége; *Midrás Bámidbár rábá* 5:8.

^[54] *4Mózes* 6:24.

^[55] *Midrás Tánchumá, Nászo* 10.

^[56] *4Mózes* 17:23.

^[57] *Zsoltárok* 147:15.

akadálytalanul ereszkedik le, egészen a mi alanti világunkig: „virágot hajtott és mandulát érlelt.”⁵⁶ Héberül a mandulát *skédimnek* mondjuk, ami a *sákádra* utal, ami magyarul azt jelenti, hogy siettetni a jó előidézését minden kívánatos dologban, minden anyagi és spirituális szükségletben.⁵⁸

Szükséges az alázat a tóratudósokkal szemben

5. Szokás a zsinagógákban, hogy néhány témával készülünk, amit aztán előadunk a közösségnek. Eheti szakaszunk lényegi tartalma, hogy „pártot ütött Korách,” hogy Áron papsága ellen harcoljon, azon érvel, hogy közülünk mindannyian szentek.

Vannak, akik azzal érvelnek, hogy mindenki szent, így mindenki saját kedvéhez illően, maga határozhatja meg a törvényt. Ebben a megközelítésben mindenki mindenben, egyfajta autoritást képez, mindenki maga „pászkenol” a tiltott, és megengedett dolgokat illetően. Ez a fajta érvelés képezi Korách valódi attitűdjét. Az ilyen pedig mindig csak vitában és konfliktusban végződhet, még saját körükön belül is. „A meddő vita, amely nem Isten nevében zajlik, nem ér el hatást. – Ez Korách vitája.”⁵⁹

Ezzel szemben mindig alázattal kell lennünk a Tóra-törvényhozók előtt, akik megfelelően képzettek a tórai törvények meghatározásában; ugyanis döntvényeik

a mi valóságunkra is kihatással vannak, tekintve, hogy a Tóra irányítja a valóságot.⁶⁰

Életünk és tehetségünk legbecesebb részeit Istennek kell felajánlanunk

A hetiszakaszból kiemelendő másik elvet, a „papság ajándékait” már feljebb taglaltuk. Ezek az ajándékok, ahogy azt a Maimonidész is magyarázta,⁶¹ a „mind a zsír az Örökkévalónak” elvét jelzik. Amikor a szegényt támogatjuk szükségletében – ami tulajdonképpen olyan, mintha Istennek adnánk, ahogy írva van: „Az, aki a szegénnyel kegyes, Istennek kölcsönöz”⁶² – a legbecesebből kell, hogy adjunk, és ugyanez vonatkozik az imaházra is.

Ez az időnknek és energiánknak a legdrágább részére is utal, valamennyi képességünk, tulajdonunk legjavára. Az ember legdrágább értéke a gyermekei. Ebben az értelemben tehát, a gyermekeinket Istennek kell szentelni, különösen azok legdrágább időszakában, a korai gyermek éveikben.

A papi áldás spirituális és materiális jólétet biztosít

Ha eszerint járunk el, a papok által rájuk ruházott áldást biztosítjuk számukra: „Áldjon meg téged az Örökkévaló” gyermekekben és gazdagságban; „Őrizzen meg téged,” hogy minden költekezésed csak az egészséget, és az örömteli célokat

⁵⁸ *Likuté Torá, Korách*, 55 c-d. oldal.

⁵⁹ *Az atyák bölcs tanításai* 5:17.

⁶⁰ Jeruzsálemi Talmud, *Nödárim* 6:8. vége, és a párhuzamos bekezdések.

⁶¹ Lásd feljebb, 11. lábjegyzet.

⁶² *Példabeszédek* 19:17.; *Bává bátrá* 10a.; Midrás *Smot rábá* 31:12. Lásd *Tánjá, Igeret hákodes* 16. fejezet vége, és ott a lábjegyzetek.

szolgálja. A gazdagság ugyanis – ahogy azt korábban többször kifejtettük – önmagában még nem szolgál biztosítékkal: ha a pénzt ugyanis orvosra kell költeni, akkor annál már jobb, ha egészségesek vagyunk anélkül a pénz nélkül, amit az orvosra kellene költeni. Ebben „Örizzen meg téged”: hogy minden kiadásod csak az egészségre, és örömteli dolgokra fordítódjon.⁶³

A papi áldás a következő szavakkal zárul: „adjon neked békét.”⁶⁴ Erre mondták Bölcsseink, hogy az Örökkévaló nem talált más utat az áldások megtartására, csak Izrael békéjének a megőrzésén át.⁶⁵ Ezek alapján már érthetővé válik, hogy még ha látszólag minden tetteben az isteni áldás eszközeként, fogadó edényeként is szolgálsz,⁶⁶ nos, ez eltölpül a béke megőrzésének aspektusa mellett, amely az áldások valódi letéteményese.

A fentieket követi még az „én megáldom őket”⁶⁷ áldása, amely az „Örökkéva-

ló által ígért ráadás áldást jelzi, amely a fő áldáson is túlmutat.⁶⁸ Amikor a „papság ajándékait” ajánljuk fel Istennek, akiről a Talmud⁶⁹ mondja, hogy „a te Istened egy Kohén” – akkor bizony ő is az „én megáldom őket” szellemében fog eljárni értünk, a fő áldáson túl, és azt meghaladó módon.

Az „én megáldom őket” szavaknak kétféle értelmezése is van: a) az „Őket” kifejezés a kohénokra utal; vagy b) Izrael népére utal.⁷⁰ A fenti kontextusban ez a következőt jelenti: „Én megáldom őket” – tehát a lélek kohénjait – ez a spirituális szükségletekre vonatkozó áldás, tehát hogy a Tóra tanulását és a parancsolatok megőrzését egyfajta öröm, vitalitás jára át. Valamint Izraelre vonatkozó áldás, amely a „minden utadban”⁷¹ fizikai szükségleteit foglalja magában.

(5714–1954.

Korách szombatjának szichájából)

[63] Lásd *Midrás Tánchumá*, Nászo 10.; *Bámidbár rábá* 11:5.; és Rási a *4Mózes* 7:24-hez.

[64] *4Mózes* 7:26.

[65] *Ukcin* 3:12.

[66] Lásd feljebb, 22. lábjegyzet.

[67] *4Mózes* 6:27.

[68] *Midrás Brésit rábá* 61:4.; *Midrás Tánchumá*, Buber kiadás, *Chájé Szará* 10.; *Chánoch lónáár* 38. oldal.

[69] *Szánhedrin* 39a. [Lásd még *Zváchim* 102a. és *Zohár* 3:17b.]

[70] *Chulin* 49a. [Rási idézetében a *4Mózes* 6:27-hez].

[71] *Példabeszédek* 3:6; az ember valamennyi ügyére-dolgára utalva, beleértve az olyan földi jellegű elfoglaltságokat is, mint az evés, alvás, üzlet, és így tovább; lásd Maimonidész, *Az emberi magatartás szabályai* 3:2–3.

Kiadványunk próbakiadás.
Amennyiben megjegyzésük, javaslatuk van,
az alábbi elérhetőségeken várjuk azokat:
Telefon: +36 1 268 0183
E-mail: szichot@zsido.com